"BABEŞ–BOLYAI" UNIVERSITY
FACULTY OF LETTERS

Metaphorical Structures in Contemporary Hungarian

SUMMARY

Scientific coordinator: **PhD candidate:**
       Prof. univ. dr. Péntek János   Máthé Zsolt

Cluj-Napoca
2014

CONTENTS

Keywords: cognitive semantics, everyday metaphor, poetic metaphor, substantial metaphor, structural metaphor, attribute transfer, zoomorphism, focus shift, substantial similarity, sense structuring similarity, attributional similarity, relational similarity, analogy, collection of metaphors.

SUMMARY

Metaphors have always been in the forefront of linguistic research. However, it seems that in recent decades the number of works dealing with metaphor has increased considerably – in part due to the spreading of new insights provided by cognitive semantics. George Lakoff and Mark Johnson's work (1980) is a landmark in this regard. These authors emphasize the metaphorical nature of everyday language, presenting very many examples which point to the fact that a significant portion of our linguistic expression is determined by conceptual metaphors and metaphor systems. Although they have examined the English language, their findings are also useful in the research of Hungarian (see especially Kövecses 2005).

If our everyday speech is so pervaded by metaphors, it might naturally appear that we would want to gain an overall picture of these metaphors; a picture in which we can see the relevant connections or regularities of metaphor-generating tendencies. It is obvious that we cannot take into account all the metaphorical expressions of a language, but it may be worth creating a partial and experimental collection of them, which would allow for the testing of relevant theories and serve as a reference for further research.

The main purpose of my thesis is to present some preliminary questions of a possible methodology of creating a pilot collection of metaphors. My study is aimed at the metaphorical structures of contemporary Hungarian, dealing predominantly with everyday metaphors. A smaller part of my study is dedicated to comparing contemporary metaphors with their poetic counterparts. The fact that I deal with present-day language does not mean a strictly synchronous examination. It only means that the language data I am working from reflects the present-day state of the language.

The everyday language data analysed in this paper is taken partly from works of the cognitive theory of metaphor (see especially Kövecses 2005), and partly from other data collections: predominantly from explanatory dictionaries (mainly from ÉrtSz.), the Hungarian National Corpus (MNSZ.) and Vilmos Bárdosi's collection of phraseological units (2003). My goal was not to process these collections, but to find relevant instances of metaphors described by cognitive linguistics and to complete them with other linguistic examples.

Although the theoretical assumptions in the cognitive theory of metaphor have a considerable impact in my paper, I also tried to take into consideration other visions of metaphor (mainly the approach of Szilágyi 1996).

Since one of my intentions was to develop a formalized and operational way of managing metaphorical examples, a special system of notation is introduced in my paper (**Chapter 2**).

As a starting point for my study, I briefly synthethize the major relevant theories in a

hypothetical definition of metaphor, desingned, first of all, to create an easily accessible theoretical basis for the practical management of the different instances of metaphorical processes. In this respect, I specify the following characteristics of everyday metaphorization: the semantic incompatibility, the duality of meanings, the motivation based on similarity, and the special linguistic identification. In this way the typical everyday metaphor is defined as being essentially a linguistic process of special (metaphorical) identification of two things on the basis of their similarity. Clarifying the nature of the two things mentioned in the definition, I point to the importance of the direction of metaphorical processes. Then I outline the relevant ways of metaphorical identification, as follows: identificaton having the role of naming things (arising from the communicational need of giving a name to something), "stylistic identification" (as a result of naming or renaming a thing with the name of another one for specific stylistic purposes) and "structural identification" (characteristic to structural metaphors, the nature of which will be presented in the following paragraph). (**Chapter 3.**)

Since the theoretical framework of my study was highly influenced by the cognitive theory of metaphor hallmarked by George Lakoff and his colleagues, I briefly describe the main features of the Lakovian approach. According to this approach (see for example Lakoff 1993), our metaphorical utterances are determined by underlying conceptual correspondences. For example, consider the following sentences (taken from Lakoff–Johnson 1980: 46; emphasis in the original text):

Is that the foundation *of your theory?*
We need to buttress *the theory with* solid *arguments.*
So far we have put together only the framework *of the theory.*
They exploded *his latest theory.*

Although these sentences are about different images (foundation, buttress, framework, something that can be exploded), they are all parts (or different aspects) of a single image (the image of building):

[<collection of assumptions etc. > – foundation]
[argument – buttress] [argument – <solid thing>]
[the system of main ideas – framework]   [THEORY ∩ BUILDING]
[theory – <something that can be exploded>]

According to Lakoff and his colleagues here we are dealing with the [THEORY ∩ BUILDING]

"structural metaphor":[1] a set of conceptual correspondences between the "conceptual domain" of THEORY and that of BUILDING. In the Lakovian terminology the conceptual domain that typically represents a concrete image is called "source domain" (here: BUILDING), and the other one (which is expressed in the terms of the concrete image) is the "target domain" (here: THEORY).[2] The metaphor itself is the "conceptual mapping" of the source domain to the target domain. This mapping is performed by the different visual correspondences: [<collection of assumptions etc. > – foundation], [argument – buttress], etc. In this respect there is a difference between the term 'metaphor' and 'metaphorical expression': the former refers to a conceptual mapping, the latter denotes the linguistic manifestation of this mapping (a word, a phrase, or a sentence) (see for example Lakoff 1993: 203). (On the Lakovian theory of metaphor see **Chapter 4** of my thesis.)

In the next chapter, I outline all those types of similarities that can form the basis of metaphor. According to the traditional approaches, metaphors are motivated by external, internal, functional, or impression-based similarity (impression-based matches) (see for example MStilÚ. 481). The analysis of metaphorical expressions revealed that for a detailed examination, these kinds of similarities might need some further supplements and specification. All these kinds of similarities are perceived by comparing two concrete things (things that can be directly experienced by the senses), and I refer to each of these similarities with the term `substantial similarity`.

At the same time, considering the fact that in the case of structural metaphors at least one of the two corresponding metaphorical elements is usually an abstract concept (the element A, i.e. the "target domain"), there is also a need for defining a new type of similarity characterizing these metaphors. Since this type of similarity has a mere semantic nature, I refer to it with the term `sense structuring similarity` (this term denoting only the symptom, not the cause of structural metaphorization). So both substantial and sense structuring similarities are metaphor-generating, producing `substantial` and structural metaphors respectively.

Examples of substantial metaphors (metaphors based on substantial similarity):

[<the lower part of a chair> ∩ human/animal leg]

cf. *a chair with a broken leg* (OALD 673)[3]

[person ∩ mine (of information)]

My grandmother is a mine of information about our family`s history. (OALD 741)

---

[1] In presenting all metaphors in my own system of notation, I am using the sign "∩" to express metaphorical correspondence. In the reference works structural metaphors appear mostly in the form of a sentence, for example: "THEORIES (and ARGUMENTS) ARE BUILDINGS" (Lakoff–Johnson 1980: 46), or, in Hungarian: "AZ ELMÉLETEK ÉPÜLETEK" (see Kövecses 2005: 21, 46, etc.).

[2] For some theoretical considerations, in my thesis I refer to these domains as to A and B elements of a metaphor (A denoting the "target domain" and B the "source domain") .

[3] OALD = Hornby, A. S. (Crowther, Jonathan, ed.).: *Oxford advanced learner`s dictionary of current English.* Fifth edition. Oxford University Press, Oxford, 1995.

Examples of structural metaphors:

[THEORY ∩ BUILDING]

[IDEA ∩ FOOD][4] *What he said* left a bad taste in my mouth. *All this paper has in
it are* raw facts, half-baked ideas, and warmed-over theories. *There are too
many facts here for me to* digest *them all. I just can`t* swallow *that claim.*)

In order to distinguish metaphorical expressions from non-metaphorical ones, I take into
account another major type of similarity: the 'structural similarity of events or situations' (see
Szilágyi 1996: 84–88).[5] In this case it is not two things (or concepts) that are similar, but the
structure of two situations or scenarios. Consider:

Event1: *The cloud covered the sun*.[6]
Event2: *She covered her face with her hands*. (OALD 268)

In both cases we have the same subject–object relation: somebody/something covers something.
Thus, there is a parallel between the two scenarios. Consequently, we can state a kind of connection
between the corresponding elements of these event structures: [woman – cloud], [woman`s face –
sun]. The [woman – cloud] connection might suggest that we are dealing with a metaphor (the
personification of the cloud: the cloud "did something" to the sun), but as there is no relevant
similarity between the connected elements, it would be misleading to interpret their correspondence
as being metaphorical. According to Szilágyi (1996: 84–88) the correspondence in question is the
result of a so-called 'zoomorphism'.[7] (The various kinds of similarities and metaphors are
introduced in **Chapter 5**.)

After describing the relevant types of similarity and metaphor, I briefly present those non-
metaphorical linguistic operations that might seem metaphors "at first sight". I refer to them as
`attribute transfers` having a local and rule-application character: contrary to metaphor, they are
local (in principle, they do not affect the lexicalized meaning of a word), being only the applications
of a linguistic rule for expressing efficiently a certain situation. The following kinds of attribute
transfer are taken into consideration: metonymic transfer of attribute (metonymy with its kindred

---

[4] This metaphor with its associated sentences (as examples) have been taken from Lakoff–Johnson (1980: 46; emphasis
in the original text).

[5] A non-metaphoric linguistic phenomenon based on this similarity is also defined by Szilágyi (1996: 84–88). Below, I
am following mainly his ideas in presenting this phenomenon.

[6] This is the translation of the Hungarian sentence: "*A felhő eltakarta a napot*" (quoted by Szilágyi 1996: 86). The
English version – with some irrelevant modifications – has been extracted from the *British National Corpus*
(www.natcorp.ox.ac.uk), (http://bnc.bl.uk/saraWeb.php?qy=cloud+covered&mysubmit=Go). (The source codes of the
sentence are: APU 2309 and K8T 1270.)

[7] This term refers to both humans and animals.

operations), zoomorphism, and the so-called `focus shift`. The latter – as defined by Szilágyi (2004a: 25–26) – is a kind of linguistic transformation of the intended message, in the course of which we change the focus from the acting agent to another element of communication, transferring the relevant attribute of the agent (which meanwhile has become implicit) to the element in question. For example, if the intended message is 'I can write very smoothly with this pen', its linguistic manifestation – by focus shift – will be: *This pen writes very smoothly*.[8] (On the attribute transfers see **Chapter 6**).

As a next step, I take into account significant practical questions that might arise when collecting and sorting linguistic expressions (from everyday language) relevant to an analysis concerning their potential metaphorical nature. Since the primary characteristic of a metaphor in a text is semantic incompatibility, then firstly I draw attention to the problem of elaborating an easily applicable method for detecting this incompatibility; a method which – if possible – would eliminate linguistic intuition and subjectivity. The presence of semantic incompatibility in a certain expression implies a correspondence of two linguistic elements: an element that breaks the semantic homogeneity of the text, and another element with the help of which we can interpret the meaning of the first element, restoring semantic homogeneity. So special practical questions arise concerning the exact identification and denomination of these elements. Analysing some concrete cases, I demonstrate that in naming these elements it is worth trying to eliminate the inherent metaphoricity (if any), and finding, if possible, a precise, one-word denomination.

Next, I raise the issues of assorting the metaphorical expressions from those linguistic expressions that presumably contain semantic incompatibility. As a first stage of this assortment, I deal with excluding similes from these expressions by using mostly syntactic criteria. Having excluded similes, we can be sure that the rest of the expressions we are working with are motivated either by a metaphoric identification or by an identification-like operation (attribute transfer). As a result, this set of linguistic data can be considered, in its strict sense, relevant to the analysis of metaphoricity**.**

For an efficient way of managing this set of linguistic data, I elaborate an algorithm for testing whether the semantic correspondences motivating each of the linguistic expressions are metaphorical or not. Depending on the presence or the absence of metaphor-generating similarities and the different kinds of attribute transfer, I distinguish five basic types of the aforementioned correspondences in everyday language:

---

[8] The source of this sentence is the British National Corpus (http://www.natcorp.ox.ac.uk), (http://bnc.bl.uk/saraWeb.php?qy=writes+very+smoothly&mysubmit=Go). (The source codes of the sentence are: JYM 529 and JYM 532.) (This sentence is, to some extent, similar to a Hungarian sentence cited by Szilágyi – 2004a: 26 – to illustrate focus shift.)

	Is there any kind of substantial similarity?	Is there any kind of attribute transfer?	Is there a sense structuring similarity?
A-type correspondences: substantial metaphors	Yes	No	
B-type correspondences: (seemingly) hybrid cases	Yes	Yes	
C-type correspondences: non-metaphorical correspondences	No	Yes	
D-type correspondences: structural metaphors	No	No	Yes
E-type correspondences: correspondences of unidentified, but presumably metaphorical motivation	No	No	No

This categorization reveals that there are two major categories of correspondences (B-type and E-type) the motivational basis of which is unclear – at least in the initial phase of assortment. B-type correspondences are expected to occupy an intermediate position between metaphor and attribute transfer, while the category marked by the E-type correspondences is only a methodological group, a "waiting list" of those cases which probably belong either to the A-type or D-type, but the classification for which is pending until further information is found about them.

By the analysis of linguistic expressions I show that the dividing lines between the above mentioned categories are blurred, and perceiving the presence of some characteristic features might often be uncertain. There are lots of transitory cases depending on the extent we are sure of the existence of a certain feature. In this way the basic types of correpondences can be considered prototypes[9] of their categories, having primarily a guiding role in judging metaphorical nature "at first sight". (On the practical issues of separating metaphorical expressions from non-metaphorical ones see **Chapter 7**.)

Since the process of detecting the motivational basis of a given linguistic expression is mostly determined by the perception of similarity, I devote a separate chapter to the investigation of this perception. In doing so, I use a special method: that of the analogy-centered view of metaphor research. Based, for the most part, on the theory of analogy elaborated mainly by Dedre Gentner

---

[9] I am using the term `prototype` to refer to the prototype theory elaborated by Eleanor Rosch (on this theory see for example Lakoff 1987b or Taylor 2003[3]).

and her colleagues (see Gentner 1983, Gentner–Markman 1997, etc.), I make a distinction between the similarity of things ("attributional similarity") and the similarity of relations ("relational similarity"). In this context analogy is defined as being basically determined by relational similarity, which, in the optimal case, manifests itself in mapping a complex structure from one knowledge representation to another. Thus, the analogy-centered view provides a special method for the decomposition of metaphorical correspondences involving at least four elements: $[a_1 : a_2 :: b_1 : b_2]$; this decomposition contributing to a more detailed analysis of the different kinds of similarities.

In order to highlight the defining features of everyday analogies, I contrast them with scientific analogies, because these present a higher consistency when exploiting relational similarity. Next, I examine the possible relational nature of the different types of metaphor-generating similarities. As a result of this examination, I show that while sense structuring similarity is undoubtedly relational in its nature, there is only one subtype of substantial similarity – namely functional similarity – that can unquestionably be regarded as being relational. Considering that the zoomorphism-generating structural similarity of situations or events has also a relational character, I show how the analogy-based method of similarity investigation can help in distinguishing metaphors from zoomorphisms. (On the issues of the analogy-focused view of metaphor-research see **Chapter 8**.)
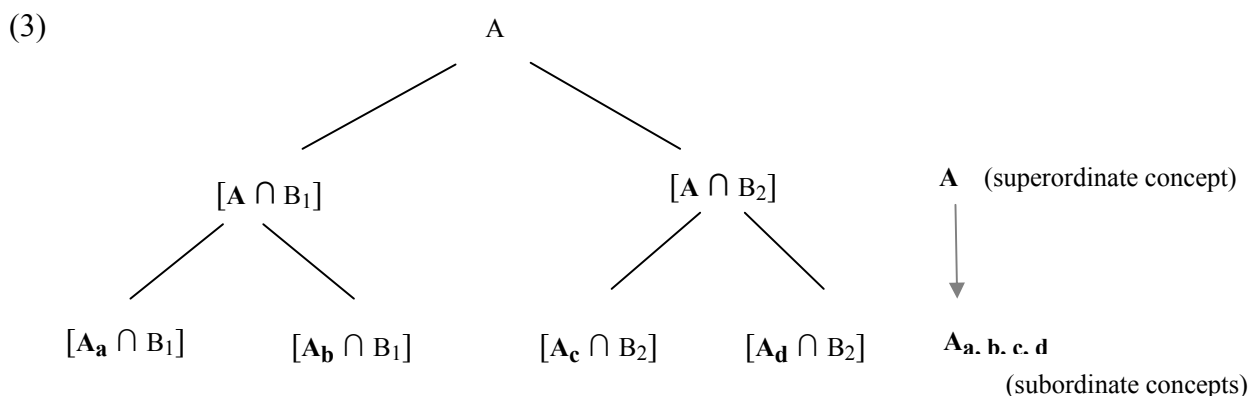
So far I have examined the inner characteristics of metaphors, especially their determinant similarities, and the practical issues of delimiting them from non-metaphorical processes, bringing lots of examples from everyday Hungarian. Based mainly on the findings of the Lakovian approach (adapted for Hungarian by Kövecses 2005), in the next section I draw attention to some external characteristics of metaphorization: the way structural metaphors occur in language, tending to form various clusters and systems. Generally speaking, an $[A \cap B]$ structural metaphor can occur in the following three main patterns:-

(3)

$$A$$

$$[A \cap B_1] \qquad\qquad\qquad [A \cap B_2] \qquad\qquad A \quad \text{(superordinate concept)}$$

$$[A_a \cap B_1] \quad [A_b \cap B_1] \qquad [A_c \cap B_2] \quad [A_d \cap B_2] \qquad A_{a, b, c, d}$$
$$\text{(subordinate concepts)}$$
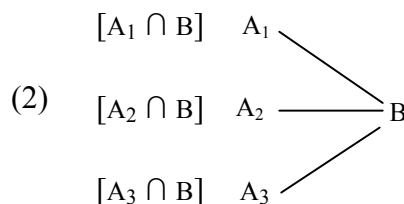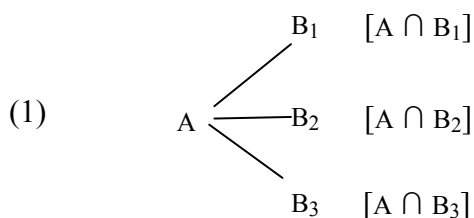
Pattern (1) indicates that when referring metaphorically to a certain abstract concept (element A), we highlight its different aspects by using various concrete images (different B elements). The reversed pattern (2) displays those abstract concepts (A_1, A_2, A_3) that can be connected metaphorically to a concrete one (B), leading us to realize which of the aspects of this latter concept can have a role in metaphorization. Pattern (3) represents a complex system of metaphors in which visual relatedness is combined with conceptual hierarchy. (In the cognitive theory of metaphor, researchers have thoroughly examined these patterns, illustrating them by many examples – see, for example, Kövecses 2005. Adapted to my thesis with some addings, I briefly present their findings in **Chapter 9**.)

As a final stage of my research, I make an attempt to view the nature of everyday metaphorization in contrast with its poetic manifestations. I point to the fact that poetic metaphors can have as their source in common language not only metaphors, but also other quasi-metaphorical operations (i.e. comparisons and attribute transfers). Everyday linguistic phenomena, either metaphorical or not, can be transferred into poetic metaphorization in countless ways, showing various forms of creativity (from simple mirroring of everyday linguistic patterns to sophisticated transformations). I illustrate this by showing some instances of poetical inventiveness in Hungarian poetry (chiefly following Lakoff–Turner 1989 and Kövecses 2005: 59–67). I also throw light on the fact that the structuring forms of poetic metaphors differ significantly from those of everyday metaphors; the former are meant to create a unique visual coherence of a clearly delimited, autonomous literary work, whilst the latter are mostly conventional manifestations of a vaguely confinable tradition of image creation of a certain linguistic community (see **Chapter 10**).

In summary, I highlight the practical, data-oriented character of my thesis. All theoretical questions raised during my research are meant primarily to help to develop a methodology for creating a pilot collection of everyday metaphors in Hungarian, not to form the basis of far-reaching theoretical debates. In this regard, in the need for a suitable terminology and notational system for handling linguistic examples, in some cases I introduce provisionally new terms and marks. At the

same time, I point to the practicability problems of some theoretical assumptions.

In addition to the (seemingly) theoretical questions, I also bring into focus significant methodological issues, especially with the possible publishing forms of a collection of metaphors. In this respect, in the **Appendix**, I outline a sample of such a collection in a form similar to a bilingual dictionary, listing some Hungarian structural metaphors alphabetically according to element A, and B respectively. (Grouping structural metaphors in this way already has some kind of antecedents, see, for example, Kövecses 2005.) Considering, however, the findings of present-day linguistics and the achievements of language technology, we can hope for a future representation of a metaphor-collection in the form of a network. This would be a network in which the elements of a metaphor, A and B, would be nodes connected to each other and to very many other elements by metaphorical matches (Lakoff's neural theory of metaphor – Lakoff 2008 – might provide a theoretical reference for this).

Regarding the sources of the metaphorical expressions to be collected, there are useful reference works containing a series of relevant linguistic data, but for a more precise and extended practical research, one will inevitably need to process a vast linguistic database, applying the methods of corpus linguistics (as applying these methods already has a tradition in metaphor study – see, for example, Stefanowitsch 2007a, b, Deignan 2008).

All in all, though the methods in my study will certainly need further refinements and supplements, by this research, I mean to sketch out a kind of panoramic vision of the relevant issues, and the questions they raise, which may in their turn, stimulate the future research of metaphor.

BIBLIOGRAPHY

1. Sources of linguistic examples[10]

AEÖP = Ady Endre *Összes prózai művei*. VII. kötet. *Újságcikkek, tanulmányok*. (Ady Endre *Összes művei*. Főszerk. Földessy Gyula és Király István) Akadémiai Kiadó, Budapest, 1968.

AEÖV = Ady Endre *Összes versei*. A szöveget gondozta: Láng József és Schweitzer Pál. Osiris Kiadó, Budapest, 2001.

AJÖM = Arany János *Összes művei*. I–III., VI. kötet. Sajtó alá rendezte: Voinovich Géza. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1951–1952.

Bárdosi Vilmos (főszerk.) 2003. *Magyar szólástár. Szólások, helyzetmondatok, közmondások, értelmező és fogalomköri szótára.* Tinta Könyvkiadó, Budapest.

Büky László 2002. *Füst Milán metaforahasználatának alapjai (szótárszerű feldolgozásban).* Szegedi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelvészeti Tanszék, Szeged.

CsVM = Csokonai Vitéz Mihály: *Költemények*. IV. kötet. 1797–1799. Sajtó alá rendezte: Szilágyi Ferenc. (Csokonai Vitéz Mihály *Összes művei*. Sorozatszerkesztő: Szilágyi Ferenc és Szuromi Lajos) Akadémiai Kiadó, Budapest, 1994.

ÉKSz.^{2} = Pusztai Ferenc (főszerk.) 2003^2. *Magyar értelmező kéziszótár*. [Második kiadás.] Akadémiai Kiadó, Budapest.

ÉrtSz. = Bárczi Géza – Országh László (főszerk.): *A magyar nyelv értelmező szótára.* I–VII. kötet. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1959–1962. (CD-változata: Arcanum Adatbázis Kft., 2004.)

HI = Horváth Imre: *Megrövidült végtelen. Versek.* Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1987.

IGy = Illyés Gyula *Összegyűjtött versei*. I. kötet. Szerkesztette: Domokos Mátyás. Szépirodalmi Kiadó, 1993.

JAÖV = József Attila *Összes versei.* I–III. kötet. Kritikai kiadás. Közzéteszi Stoll Béla. Balassi Kiadó, Budapest, 2005.

JGyÖM = Juhász Gyula *Összes művei*. I–III. kötet. Szerkeszti: Péter László. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1963.

MEK = Magyar Elektronikus Könyvtár, www.mek.oszk.hu

---

[10] Some linguistic examples have been taken from the reference works (presented in a separate list).

MNSZ. = *Magyar nemzeti szövegtár*. – Váradi Tamás: The Hungarian National Corpus. In: *Proceedings of the 3rd LREC Conference.* Las Palmas, Spanyolország, 2002, 385–389. http://corpus.nytud.hu/mnsz

Olosz Katalin (szerk.) 1982. *Ha folyóvíz volnék. A magyar népi líra antológiája.* Dacia Könyvkiadó, Kolozsvár.

Ortutay Gyula – Katona Imre (szerk.) 1975. *Magyar népdalok.* I–II. kötet. Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest.

PSK I. = Petőfi Sándor *Költeményei* 1842–1845. (Petőfi Sándor *Összes művei*. I. kötet.) Akadémiai Kiadó, Budapest, 1951.

PSK III. = Petőfi Sándor *Költeményei* 1848–1849. (Petőfi Sándor *Összes művei*. III. kötet.) Akadémiai Kiadó, Budapest, 1951.

PSSZD = Petőfi Sándor *Szépprózai és drámai művei*. (Petőfi Sándor *Összes művei*. IV. kötet.) Akadémiai Kiadó, Budapest, 1952.

PSÖM II. = Petőfi Sándor *Összes költeményei* (1844. január – augusztus). (Petőfi Sándor *Összes művei.* Szerk. Kiss József. II. kötet.) Kritikai kiadás. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1983.

PSÖM V. = Petőfi Sándor *Összes költeményei* (1847). (Petőfi Sándor *Összes művei.* V. kötet. Szerk. Kerényi Ferenc) Kritikai kiadás. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2008.

RM = Radnóti Miklós *Művei*. Szerkesztette: Réz Pál. Szépirodalmi Kiadó, Budapest, 1982.

VM = Vörösmarty Mihály *Összes művei*. Szerkeszti: Horváth Károly és Tóth Dezső. 9. kötet. *Drámák IV. Csongor és Tünde. Kincskeresők. Vérnász.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 1989.

2. Reference works

Arisztotelész 2004. *Poétika*. Ford. Sarkady János. Lazi Könyvkiadó, Szeged.

Balaskó Mária 2004. Számítógép és lexikográfia. In: Fóris Ágota – Pálfy Miklós (szerk.): *A lexikográfia Magyarországon*. Tinta Könyvkiadó, Budapest, pp. 123–135.

Bencze Ildikó 2006. *A metonímia értelmezései a kognitív nyelvészetben*. Egyetemi szakdolgozat. Szakirányító: Szilágyi N. Sándor. Kézirat. Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár.

Bencze Ildikó 2007. *Az elliptikus metonímia és a rendszeres poliszémia elhatárolásának problémái*. Magiszteri dolgozat. Szakirányító: Szilágyi N. Sándor. Kézirat. Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár.

Bencze Lóránt 1985. A metaforáló agy és elme. *Valóság*. XXVII. évf., 6. szám.

Bencze Lóránt 1996. A szóképek, az alakzatok és a metaforaalkotás. Trópusok és figurák. In: Szathmári István (szerk.): *Hol tart ma a stilisztika? Stíluselméleti tanulmányok.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 234–309.

Benczik Vilmos 2001. A metafora mint az inopia korrekciója. In: Kemény Gábor (szerk.): *A metafora grammatikája és stilisztikája.* Tinta Könyvkiadó, Budapest, pp. 22–30.

Borbás Gabriella 2001. Igei metaforizáció – főnévi metaforizáció. In: Kemény Gábor (szerk.): *A metafora grammatikája és stilisztikája.* Tinta Könyvkiadó, Budapest, pp. 57–61.

Borcilă, Mircea 1997. The metaphoric model in poetic texts. In: Péntek János (szerk.): *Szöveg és stílus.* Szabó Zoltán köszöntése. Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, pp. 97–104.

Bucă, Marin 2007[2]. *Dicționar de metafore*. [Második kiadás.] Editura Vox CART, Bucureşti.

Csűri Bálint 1910. Az ige. *Nyelvészeti Füzetek* 63: 48–69.

Deignan, Alice 1995. *Metaphor.* (*Collins Cobuild English Guides 7.*) The University of Birmingham, HarperCollins Publishers, London.

Deignan, Alice 2008. Corpus linguistics and metaphor. In: Gibbs, Raymond W., Jr. (ed.): *The Cambridge Handbook of Metaphor and Thought.* Cambridge University Press, Cambridge, pp. 280–294. http://dx.doi.org/10.1017/CBO9780511816802.018 (accessed on 2 May 2013).

Demény István Pál 2002. *Széles vízen keskeny palló*. Pallas–Akadémia Könyvkiadó, Csíkszereda.

Eysenck, Michael W. – Keane, Mark T. 2003. *Kognitív pszichológia. Hallgatói kézikönyv.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Forgács Tamás 2007. *Bevezetés a frazeológiába. A szólás- és közmondáskutatás alapjai.* Tinta Könyvkiadó, Budapest.

Fónagy Iván é. n. [1998]. *A költői nyelvről*. Corvina, [h. n.].

Fóris Ágota 2008. *Kutatásról nyelvészeknek. Bevezetés a tudományos kutatás módszertanába.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Fóris Ágota 2013. Az analógia szerepe a modern nyelvészeti kutatásokban. In: Kádár Edit – Szilágyi N. Sándor (szerk.): *Analógia és modern nyelvleírás.* Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár, 2013, pp. 99–113.

Galaczi Árpád 1995. *A* RAJTA *helyzet jelentésszerkezete a magyar nyelvben*. Szakdolgozat. Kézirat. Szakirányító: Szilágyi N. Sándor. Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Kolozsvár. http://mnytud.arts.klte.hu/szilagyi/galaczi (accessed on 6 June 2014).

Gábor Kata – Héja Enikő – Kuti Judit – Nagy Viktor – Váradi Tamás 2008. A lexikon a nyelvtechnológiában. In: Kiefer Ferenc (szerk.): *Strukturális magyar nyelvtan*. 4. kötet. *A szótár szerkezete*. Akadémiai Kiadó, Budapest, pp. 853–895.

Gentner, Dedre 1982. Are scientific analogies metaphors? In: Miall, David S. (szerk.): *Metaphor: Problems and perspectives*. Harvester Press Ltd. Brighton, 106–132.

http://groups.psych.northwestern.edu/gentner/papers/Gentner82a.pdf (accessed on 2 May).

Gentner, Dedre 1983. Structure-mapping: A theoretical framework for analogy. *Cognitive Science* 7: 155–170. http://groups.psych.northwestern.edu/gentner/papers/Gentner83.pdf (accessed on 2 May 2012).

Gentner, Dedre – Bowdle, Brian 2008. Metaphor as structure-mapping. In: Gibbs, R. (szerk.): *The Cambridge Handbook of Metaphor and Thought.* Cambridge University Press, New York, 109–128. http://groups.psych.northwestern.edu/gentner/papers/gentner&Bowdle_2008.pdf (accessed on 2 May 2012).

Gentner, Dedre – Bowdle, Brian F. – Wolff, Phillip – Boronat, Consuelo 2001. Metaphor is like analogy. In: Gentner, D. – Holoyak, K. J. – Kokinov, B. N. (szerk.): *The analogical mind: Perspectives from cognitive science.* MIT Press, Cambridge MA, 199–253. http://groups.psych.northwestern.edu/gentner/papers/GentnerA2K01.pdf (accessed on 10 May 2012).

Gentner, Dedre – Clement, Catherine 1988. Evidence for relational selectivity in the interpretation of analogy and metaphor. In: Bower, G. H. (szerk.): *The psychology of learning and motivation: Advances in research and theory* (Vol. 22). Academic Press. New York, 307–358. http://groups.psych.northwestern.edu/gentner/papers/GentnerClement88.pdf (accessed on 2 May 2012).

Gentner, Dedre – Markman, Arthur B. 1997. Structure mapping in analogy and similarity. *American Psychologist* 52(1): 45–56. http://groups.psych.northwestern.edu/gentner/papers/GentnerMarkman97.pdf (accessed on 2 May 2012).

Gibbs, Raymond W., Jr. 1994. *The poetics of mind. Figurative thought, language and understanding*. Cambridge University Press, Cambridge.

Goatly, Andrew 1997. *The language of metaphors*. Routledge, London and New York.

Gombocz Zoltán 1997. *Jelentéstan és nyelvtörténet. Válogatott tanulmányok*. Akadémiai Kiadó, Budapest.

Horváth Katalin 1983. *Transzformációs csoportok a magyarban.* (*Nyelvtudományi Értekezések 115. sz.*) Akadémiai Kiadó, Budapest.

Imre Attila 1999. *Az ÁT viszony jelentésszerkezete a magyar nyelvben*. Egyetemi szakdolgozat. Szakirányító: Szilágyi N. Sándor. Kézirat. Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár. http://mnytud.arts.klte.hu/szilagyi/imre_a (accessed on 6 June 2014).

Johnson, Mark 1987. *The body in the mind. The bodily basis of meaning, imagination and reason*. The University of Chicago Press. Chicago and London.

Juhász József 1980. A frazeológia mint nyelvészeti diszciplína. In: Rácz Endre – Szathmári István

(szerk.): *Tanulmányok a mai magyar nyelv szókészlettana és jelentéstana köréből*. Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest, 79–97.

Kálmán László 2013. Kell-e nekünk metafora? In: Kádár Edit – Szilágyi N. Sándor (szerk.): *Analógia és modern nyelvleírás*. Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár, pp. 138–147.

Károly Sándor 1970. *Általános és magyar jelentéstan*. Akadémiai Kiadó, Budapest.

Kemény Gábor 2002. *Bevezetés a nyelvi kép stilisztikájába*. Tinta Könyvkiadó, Budapest.

Keszler Borbála (szerk.) 2000. *Magyar grammatika*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Kiefer Ferenc é. n. [2007]. *Jelentéselmélet*. Corvina, Budapest.

Kocsány Piroska 2008. Metafora [címszó]. In: Szathmári István (főszerk.): *Alakzatlexikon*. Tinta Könyvkiadó, Budapest, pp. 390–402.

Kovács László 2011. *Fogalmi rendszerek és lexikai hálózatok a mentális lexikonban*. Tinta Könyvkiadó, Budapest.

Kövecses Zoltán 1998. A metafora a kognitív nyelvészetben. In: Pléh Csaba – Győri Miklós (szerk.): *A kognitív szemlélet és a nyelv kutatása*. Pólya Kiadó, Budapest, pp. 50–82.

Kövecses Zoltán 2005. *A metafora. Gyakorlati bevezetés a kognitív metaforaelméletbe*. Typotex, Budapest.

Kövecses Zoltán 2009. Versengő metaforaelméletek? „Ez a sebész egy hentes." *Magyar Nyelv* 105 (3): 271–280. http://www.c3.hu/~magyarnyelv/09-3/kovecses_093.pdf (accessed on 2 May 2012).

Kövecses Zoltán – Tóth Marianne – Babarci Bulcsú é. n. *A picture dictionary of English idioms*. Vol. 1–4. Eötvös University Press, Budapest. (Vol. 1: *Emotions*, vol. 2: *Human relationships*, vol. 3: *Actions and events*, vol. 4: *Thought and the mind*)

Kuti Judit – Varasdi Károly 2006. Fiktív mozgás és eseményszerkezet. *Világosság* 2006/8–9–10., pp. 129–135. http://www.vilagossag.hu/pdf/20070507213717.pdf (accessed on 6 June 2014).

Lakoff, George 1987a. The death of dead metaphor. *Metaphor and Symbolic Activity* 2(2): 143–147.

Lakoff, George 1987b. *Women, fire, and dangerous things. What categories reveal about the mind*. The University of Chicago Press, Chicago and London.

Lakoff, George 1993. The contemporary theory of metaphor. In: Ortony, Andrew (ed.): *Metaphor and Thought*. Second edition. Cambridge University Press, Cambridge, pp. 202–251, http://dx.doi.org/10.1017/CBO9781139173865.013 (accessed on 4 April 2013).

Lakoff, George 2008. The neural theory of metaphor. In: Gibbs, Raymond W., Jr. (ed.): *The Cambridge Handbook of Metaphor and Thought*. Cambridge University Press, Cambridge, Cambridge, pp. 17–38. http://dx.doi.org/10.1017/CBO9780511816802.003 (accessed on 2 May 2013).

Lakoff, George – Espenson, Jane – Schwartz, Alan 1991. *Master Metaphor List*. Second edition. University of California at Berkeley, http://araw.mede.uic.edu/~alansz/metaphor/METAPHORLIST.pdf (2014. 05. 13.) (accessed on 13 May 2014).

Lakoff, George – Johnson, Mark 1980. *Metaphors we live by*. The University of Chicago Press. Chicago and London.

Lakoff, George – Turner, Mark 1989. *More than cool reason. A field guide to poetic metaphor.* The University of Chicago Press, Chicago and London.

Lengyel Zsolt 2008. *Magyar asszociációs normák enciklopédiája* I. Tinta Könyvkiadó, Budapest.

Máthé Dénes 2005. *A költői kép szemiotikai és irányzati vizsgálata a két világháború közti magyar költészetben. Expresszionizmus, szürrealizmus, tárgyias-intellektuális stílus.* Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár.

Máthé Zsolt 2001. *A Kozmosz éneke. Kognitív szemantikai elemzés.* Egyetemi szakdolgozat. Szakirányító: Szilágyi N. Sándor. Kézirat. Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár. http://mnytud.arts.klte.hu/szilagyi/mathe_zs (accessed on 6 June 2014).

Máthé Zsolt 2004. *„Maros mellett két szép zöld ág". Kognitív szemantikai tallózás a magyar népdalszövegek világában*. Magiszteri dolgozat. Szakirányító: Szilágyi N. Sándor. Kézirat. Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár.

Máthé Zsolt 2009. *Ösvény egy kísérleti metaforatár felé. Kiinduló kérdések – különös tekintettel a hasonlóságészlelésre*. In: Székely Tünde et al. (szerk.): X. RODOSZ Konferenciakötet. RODOSZ–Clear Vision Könyvkiadó. [Kolozsvár], 109–120, http://www.rodosz.ro/files/Mathe%20Zsolt.pdf (accessed on 14 December 2012).

Máthé Zsolt 2010a. *A köznyelvi metaforák explicitás szerinti osztályozása: adalékok és kérdések.* In: Szép Sándor (szerk.): Doktorandus fórum 2010. Editura Cermi, Ia i, 129–134.

Máthé Zsolt 2010b. *A metaforagyanús köznyelvi megfelelések alaptípusai: gyakorlati kérdések.* Előadás. PhD-konferencia, Balassi Bálint Intézet, Budapest, 2010. november 29.

Máthé Zsolt 2010c. Költői versus köznyelvi metaforizálás. Kognitív szemantikai adalékok. *Magyar Nyelvjárások.* (2010) XLVII., 133–155. http://mnytud.arts.klte.hu/mnyj/48/mnyj48.pdf (accessed on 14 December 2012).

Máthé Zsolt 2012. Analógiaszemlélet a metaforakutatásban. Gyakorlati vonatkozások. *Nyelv- és Irodalomtudományi Közlemények* (2012) 56/2: 99–118**.** http://www.sztanyi.ro/download/NYIRK_2012_2.pdf (accessed on 8 November 2013).

Máthé Zsolt 2013. Hasonlóságvizsgálati kérdések az analógiaszemléletű metaforakutatásban. In: Kádár Edit – Szilágyi N. Sándor (szerk.): *Analógia és modern nyelvleírás.* Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár, pp. 178–193.

Medin, Douglas L. – Goldstone, Robert L. – Gentner, Dedre 1990. *Similarity involving attributes and relations: judgments of similarity and difference are not inverses.* Psychological Science 1(1) : 64–69.

http://groups.psych.northwestern.edu/gentner/papers/MedinGoldstoneGentner90.pdf (accessed on 2 May 2012).

Medin, Douglas L. – Goldstone, Robert L. – Gentner, Dedre 1993. *Respects for similarity.* Psychological Review 100 (2): 254–278.

http://groups.psych.northwestern.edu/gentner/papers/MedinGoldstoneGentner93.pdf (accessed on 2 May 2012).

MStilÚ. = Szathmári István (szerk.): *A magyar stilisztika útja*. Gondolat Kiadó. Budapest, 1961.

MStilV.[3] = Fábián Pál – Szathmári István – Terestyéni Ferenc: *A magyar stilisztika vázlata*. Tankönyvkiadó, Budapest, 1974[3] [Harmadik kiadás].

Pajzs Júlia 2004. A korpuszalapú szótárírás alternatívái. In: Tóth Szergej – Földes Csaba – Fóris Ágota (szerk.): *Lexikológiai és lexikográfiai látkép: problémák, paradigmák, perspektívák. (Nyelvészeti Füzetek Szótársorozata – 3. kötet)*. Generalia, Szeged, pp. 134–141.

Páll László 1999. *A BENNE viszony jelentésszerkezete a magyar nyelvben*. Egyetemi szakdolgozat. Szakirányító: Szilágyi N. Sándor. Kézirat. Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár. http://mnytud.arts.klte.hu/szilagyi/pall_l (accessed on 6 June 2014).

Pethő Gergely 2003. A főnevek poliszémiája. In: Kiefer Ferenc (szerk.): *Igék, főnevek, melléknevek. Előtanulmányok a mentális szótár szerkezetéről*. Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2003, pp. 57–124.

Pethő Gergely 2005. A nem rendszeres poliszémiajelenségek kognitív háttere. In: Kertész András – Pelyvás Péter (szerk.): *Tanulmányok a kognitív szemantika köréből*. (*Általános Nyelvészeti Tanulmányok* XXI.). Akadémiai Kiadó, Budapest, pp. 127–181.

Pléh Csaba 1998. *A mondatmegértés a magyar nyelvben.* Pszicholingvisztikai kísérletek és modellek. Osiris Kiadó, Budapest, 1998.

Pragglejaz Group 2007. MIP: A method for identifying metaphorically used words in discourse. *Metaphor and Symbol* 22(1): 1–39.

Prószéky Gábor 2004. Az elektronikus papírszótártól az „igazi" elektronikus szótárak felé. In: Fóris Ágota – Pálfy Miklós (szerk.): *A lexikográfia Magyarországon*. Tinta Könyvkiadó, Budapest, pp. 81–87.

Rattermann, Mary Jo – Gentner, Dedre 1998. More evidence for a relational shift in the development of analogy: children`s performance on a casual-mapping task. *Cognitive Development* 13: 453–478. http://groups.psych.northwestern.edu/gentner/papers/RattermannGentner98b.pdf (accessed on 10 June 2014).

Ritchie, David 2003. Categories and similarities: a note on circularity. *Metaphor and Symbol* 18(1): 49–53.

Sass Bálint 2009. "Mazsola" – eszköz a magyar igék bővítményszerkezetének vizsgálatára. In: Váradi Tamás (szerk.): *Válogatás az I. Alkalmazott Nyelvészeti Doktorandusz Konferencia előadásaiból.* MTA Nyelvtudományi Intézet, Budapest, pp. 117–129, http://www.nytud.hu/alknyelvdok07/proceedings07/Sass.pdf (accessed on 14 May 2014).

Seitz, Jay A. 2005. The neural, evolutionary, developmental, and bodily basis of metaphor. *New Ideas in Psychology* 23: 74–95. http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0732118X05000280# (accessed on 10 June 2014).

Somkereki József 1999. *Az ALATT/FÖLÖTT viszony jelentésszerkezete a magyar nyelvben*. Egyetemi szakdolgozat. Szakirányító: Szilágyi N. Sándor. Kézirat. Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár. http://mnytud.arts.klte.hu/szilagyi/somkereki (accessed on 6 June 2014).

Spannraft Marcellina 2001. Lélekmetaforák a magyarban és a japánban. Kontrasztív szemantikai elemzés. In: Gecső Tamás (szerk.): *Kontrasztív szemantikai kutatások.* Tinta Könyvkiadó, Budapest, pp. 242–251.

Stefanowitsch, Anatol 2007a. Corpus-based approaches to metaphor and metonymy. In: Stefanowitsch, Anatol – Gries, Stefan Thomas (eds.): *Corpus-based approaches to metaphor and metonymy*. Mouton de Gruyter, Berlin and New York, pp. 1–16.

Stefanowitsch, Anatol 2007b. Words and their metaphors: a corpus-based approach. In: Stefanowitsch, Anatol – Gries, Stefan Thomas (eds.): *Corpus-based approaches to metaphor and metonymy*. Mouton de Gruyter, Berlin and New York, pp. 63–105.

Szántó Bíborka 2009. Szinesztézis és szinesztézia. A szinesztézia neurolingvisztikai alapjai. In: Székely Tünde et al. (szerk.): *X. RODOSZ Konferenciakötet*, RODOSZ – Clear Vision Könyvkiadó, h. n., [Kolozsvár], 2009, pp. 159–170.

Szántó Bíborka 2011. *A szinesztézia kognitív szemantikai megközelítése*. Doktori értekezés. Tudományos irányító: Péntek János. Kézirat. Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár.

Szilágyi N. Sándor 1996. *Hogyan teremtsünk világot? Rávezetés a nyelvi világ vizsgálatára.* Erdélyi Tankönyvtanács, Kolozsvár.

Szilágyi N. Sándor 2004a. *Elmélet és módszer a nyelvészetben – különös tekintettel a fonológiára.* Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár.

Szilágyi N. Sándor 2004b. *A jelentésvilág szerkezete*. Előadás a Mindentudás Egyetemén. Kolozsvár, 2004. november 18. http://mindentudas.hu/elodasok-cikkek/item/90-a-jelent%C3%A9svil%C3%A1g-szerkezete.html (accessed on 26 December 2012).

Szilágyi N. Sándor 2006. Van-e „szó szerinti" jelentés, és ha nincs, akkor mi az? Előadás a *Metafora, jelentés, trópusok* címmel tartott konferencián. Budapest, 2006. szeptember 28–29.

Szilágyi N. Sándor 2012. *Jelek és szimbólumok*. Előadás-sorozat harmadéves hallgatóknak. Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar. Kolozsvár. http://mnytud.arts.unideb.hu/szilagyi/szimp_embertud/index.html (accessed on 28 August 2012).

Talmy, Leonard 2000. *Toward a cognitive semantics*. MIT Press, Cambridge MA.

Tánczos Vilmos 2006. *Folklórszimbólumok*. KJNT – BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék, Kolozsvár.

Taylor, John R. 2002 : *Cognitive grammar*. Oxford University Press, Oxford.

Taylor, John R. 2003[3]. *Linguistic categorization*. Oxford University Press, Oxford. [Third edition.]

TESz. = Benkő Loránd (főszerk.): *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára*. I–IV. kötet. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1967.

Tolcsvai Nagy Gábor 1996. *A magyar nyelv stilisztikája*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Tolcsvai Nagy Gábor 2008. Topik, információfolyam, szórend. In: Tolcsvai Nagy Gábor – Ladányi Mária (szerk.): *Tanulmányok a funkcionális nyelvészet köréből*. (*Általános Nyelvészeti Tanulmányok XXII.*) Akadémiai Kiadó, Budapest, pp. 455–500.

Turney, Peter D. 2006. Similarity of semantic relations. *Computational Linguistics* 32(3): 379–416. http://dl.acm.org/citation.cfm?id=1174523 (accessed on 10 June 2014).

Vargyas Lajos (főszerk.) 1988. *Magyar néprajz*. V. kötet. *Magyar népköltészet*. Akadémiai Kiadó, Budapest.

Vizi E. Szilveszter 2002. Az agy és tudat kapcsolata, digitális és analóg ingerületátvivő rendszerek. In: Uő. et al. (szerk.): *Agy és tudat*. BIP, Budapest, pp. 15–30.

Zalabai Zsigmond 1998[3]. *Tűnődés a trópusokon*. [Third edition.] Kalligram Könyvkiadó. Pozsony.

Zlinszky Aladár 1911/1961. A szóképekről. In: Szathmári István (szerk.): *A magyar stilisztika útja*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1961, pp. 217–246. [First edition: 1911.]

Zlinszky Aladár 1914/1961. Stilisztika és verstan. A magyar stílus mintái. In: Szathmári István (szerk.): *A magyar stilisztika útja*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1961, pp. 134–213. [First edition: 1914.]

Zlinszky Aladár 1918/1961. Szemléleti és hangulati elemek a metaforában. In: Szathmári István (szerk.): *A magyar stilisztika útja*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1961, pp. 247–255. [First edition: 1918.]